

København, 2014

Idekatalog

Nota sikrer adgang til viden, samfundsdeltagelse og oplevelser for mennesker med syns- og læsevanskeligheder - tilpasset deres behov. Nota fungerer desuden som nationalt viden- og kompetencecenter for biblioteker, offentlige institutioner og virksomheder.

Indledning

Projektskolen er et initiativ hvor studerende indgår i samarbejde med Nota omkring undersøgelser indenfor blandt andet Notas brugere, læsning og læsehandicap samt fremtidens læseteknologi. Vi er åbne overfor relevante projektforslag indenfor mange områder så som antropologi, audiologopædi, datalogi, design, kommunikation, psykologi, pædagogik, sociologi, sprogteknologi samt andre relevante fagområder.

Ved et samarbejde med Nota kan vi tilbyde blandt andet permanente studiepladser, adgang til en stor mængde eksisterende data, assistance i forbindelse med kontakt til mulige informanter samt hjælp med markedsføring af projektet efterfølgende. Til gengæld forventes der fra vores side, at den studerende leverer et abstract af undersøgelsen samt muligvis en præsentation af findings efter projektet er afsluttet.

Projektskolen er som udgangspunkt et åbent tilbud, men vi forbeholder os muligheden for at kunne afvise projektforslag, dette være sig i perioder hvor der er meget travlt i virksomheden eller i tilfælde af, at der i forvejen er fyldt op på Projektskolen samt hvis vi ikke kan se en tydelig sammenhæng mellem det ønskede undersøgelsesobjekt og Notas virksomhed.

Her følger en oversigt over eksempler på spørgsmål og emner vi finder interessante. Disse skal ses som vejledende, da vi er åbne overfor andre versioner og andre vinkler. Vi har for overblikkets skyld delt vores målgruppe ind i følgende tre segmenter:

- **Børn & Unge**
- **Studerende & Erhvervsaktive**
- **Ældre udenfor erhverv**

Disse segmenter er brugt for at danne et overblik, men emnerne er ofte tværgående og kan derfor indgå i flere segmenter.

For mere inspiration se også tidligere projekter: <http://www.nota.nu/vidensbank/tags/afsluttede-projekter>

Børn og unge: folkeskole, efterskole og ungdomsuddannelser

Nota har i dag flere end 20.000 medlemmer som er under 20 år gamle. Langt de fleste er indmeldt på baggrund af ordblindhed, men der er også vigtige undergrupper af bl.a. synshandicappede og børn og unge med andre handicap, både fysiske og kognitive. De møder alle nogle særlige udfordringer i forbindelse med skole og fritid – men et fællestrek er måske, at de som hovedregel reelt har et ønske om at være ligesom alle andre.

Emnerne i denne gruppe spænder vidt – der er meget langt fra at være 9-11 år, hvor rigtig mange andre i klassen måske heller ikke har lært at læse endnu, til at være 11-13 år hvor mange klassekammerater bliver rigtig gode læsere og ens vanskeligheder pludselig bliver synlige. Og så er der igen et spring til at være 17-18 år, færdig med folkeskolen og måske i færd med at tage nogle store beslutninger om sin videre retning i livet. Specifikke spørgsmål kunne lyde som følger:

- **Folkeskolen**
 - Hvad er betydningen af et synshandicap for et barn i folkeskolen i dag?
 - Hvordan oplever man som synshandicappet inklusionsreformen og konsekvenserne af denne?
 - Hvordan forholder disse spørgsmål sig for ordblinde børn eller børn med et andet alvorligt læsehandicap?
- **Spil og apps**
 - Hvilke spil og apps findes der som kan understøtte elever med læsevanskeligheder, hvordan kan de kategoriseres og i hvilket omfang anvendes de?
 - Bud på nye spil/koncepter der kan støtte dårlige læsere – både i forhold til læse- og skrivetræning, læsevaner, noteteknik, samarbejde, studievaner osv.?
- **Diagnose og identitet**
 - Hvad betyder testmetoder og diagnostiske betegnelser osv. for ordblinde børns selvforståelse og identitet?
 - Hvilken effekt har diagnosen som ordblind for tanker omkring hvem man er, hvad man kan og hvad man gerne vil være?
 - Hvilken rolle spiller læseklasser, specialundervisning eller inklusion i normalklasser for ens selvopfattelse, selvforståelse og identitet?
- **Diagnose og omgivelser**
 - Hvilke tanker gør lærere sig omkring det, at arbejde med ordblinde/læsehandicappede børn?
 - Hvilken rolle spiller forældre og familie for diagnosticering af barnet?
 - Hvilken rolle spiller test og diagnosticering for forældrene?
- **Etniske minoriteter**
 - Hvilken rolle spiller etnicitet for læsehandicap både set i forhold til udredning, hjælp & støtte, stigmatisering, identitet, muligheder mv.?
- **Literacy og multimodale læringsformer**
 - Hvordan imødekommer nye multimodale læringsformer børn med et læsehandicap?
 - Hvad kan en bog være? Hvordan kan man kombinere tekstformater?
 - Hvilke nye problematikker/muligheder opstår der med indførelsen af eksempelvis tablets og mobile enheder i folkeskolen?
- **Læse- og Sprogteknologi**
 - Hvordan kan talesynteser blive bedre til at håndtere fagspecifikke termer og fremmedsprog f.eks. indenfor fag som matematik, fysik, kemi osv.?
 - Hvordan kan man berige e-bøger og digitale tekster med opslag i online databaser, som f.eks. ordforklaringer læringsmaterialer om specifikke begreber mv.?
 - Hvordan kan det gøres muligt at simplificere tekster automatisk med henblik på at gøre det lettere at danne sig et overblik over en tekst når man har et læsehandicap?

- **Netværk**

- Hvilken rolle spiller netværk for at understøtte børn med læsehandicap og hvilke nye platforme kunne udvikles?
- Hvilke nye eller eksisterende netværk kan bruges til at understøtte læsevanskeligheder, både blandt forældre, pårørende, lærere osv.?

Studerende og erhvervsaktive: mennesker med et læsehandicap I alderen 20-65 år

Nota har en voksende medlemsgruppe af mennesker som typisk studerer på en videregående uddannelse, er erhvervsaktive eller uddannede udenfor arbejdsmarkedet. Det er vigtigt at sætte fokus på hvad læsehandicap betyder når man er videre I uddannelse og erhverv - beregninger viser for eksempel, at hvis en øget indsats overfor ordblinde blot kan styrke beskæftigelsesgraden og den gennemsnitlige erhvervsindkomst med fem procent, så vil nettoindvirkningen være en forbedring af de offentlige finanser på 1,8 milliarder kroner.

Emnerne I denne gruppe handler bl.a. om hvordan man kan skabe bedre forståelse af læsevanskeligheder I et studie- og erhvervsperspektiv samt hvilke holdninger, teknologier og indsatser der bidrager til at sænke barriererne og øge mulighederne.

- **Ordblinde på erhvervsuddannelserne**

- Hvordan beskrives og håndteres ordblindhed hos lærere, elever, ledere og vejledere på erhvervsskoler?
- Hvad betyder det øgede læsekrav på erhvervsuddannelserne for de studerende?
- Hvordan kan nye bud på undervisningsmaterialer, som i højere grad imødekommer dårlige læsere, se ud på erhvervsskolerne?

- **Synshandicappede på Universiteterne**

- Hvad er deres fremtidsudsigter/drømme? Hvilke muligheder har de for hjælp under studierne samt hvilke muligheder har de på jobmarkedet efterfølgende?

- **Hjælpemidler**

- Hvordan fungerer eksisterende studieorienteret software/hardware hjælpemidler målrettet mennesker med læsevanskeligheder – kan de gøres bedre/anderledes?
- Nye bud på apps/software/koncepter eller andet som kan undersøge gode studievaner, lette læsning og skrivning og andet?

- **Ordblinde på professionsuddannelserne**

- Hvad betyder den akademisering der er sket af professionsuddannelserne?
- Hvad betyder de nye adgangskrav for ordblinde ansøgere til disse uddannelser?

- **Ordblinde i erhverv**

- Hvad gør en diagnose som ordblind for ens arbejdsidentitet?
- Hvilken betydning har en diagnose som ordblind for relationen til kollegaer? Bliver man set som en med særlige behov? Hæmmer diagnosen i forhold til arbejdsopgaver?
- Vil man kunne have glæde af sparring med andre erhvervsaktive ordblinde og hvordan kunne dette foregå? Hvilke muligheder eksisterer der i forvejen?
- Hvad betyder det for arbejdsgiver at ansætte en person med læsehandicap?

- **Blindfødte i erhverv**

- Hvordan oplever man samfundet i forhold til sin blindhed som handicap og fænomen?

- Er der forståelse fra det omgivende samfund for, f.eks. arbejdsgiver, at man kan udføre et almindeligt stykke arbejde?
- Hvordan skaffer man sig adgang til viden når man ikke kan se og aldrig har kunnet det?
- Hvad betyder det for omgivelsernes forståelse af dig som menneske, at der bliver født færre og færre blinde?
- **Udenfor erhverv – arbejdsløshed og ordblinde**
 - Hvad er jobcentrenes handlerum i forhold til at imødekomme de behov man kan have som ordblind? Hvad er jobcentrenes viden? Hvilken rolle spiller læsevanskeligheder i denne kontekst?
 - Hvilke muligheder eksisterer der for netværk blandt jobsøgende ordblinde og hvordan kan disse forbedres?

Ældre ordblinde, svagseende og blinde

90 % af Notas medlemmer over 60 år er indmeldt som følge af stærkt nedsat syn eller et andet aldersbetinget handicap som fx Afasi, som forhindrer almindelig læsning. Efterhånden kommer der dog flere til, som er indmeldt på baggrund af ordblindhed. De ældre medlemmer er særdeles aktive i forhold til bibliotekets ydelser – mange synshandicappede ældre bruger lydbøger med samme frekvens som andre bruger tv og andre medier.

Emnerne i denne gruppe handler bl.a. om hvordan man genererer digitale ydelser til ældre borgere med et handicap. Man kunne tænke sig mange nye ydelser som eksempelvis fokuserede på at skabe sociale fællesskaber, fremme digital dannelse eller andre initiativer som kan styrke en gruppe der potentielt risikerer, at blive lidt mere isolerede end andre.

- **Ældre blindblevne**
 - Hvordan opleves det at blive blind? For den blinde selv og for familien?
 - Hvad sker der med ens muligheder for sociale relationer når man i en sen alder bliver blind?
 - Hvordan påvirkes identitet og følelser af ikke at kunne leve som før?
 - Hvilke muligheder er der for at indgå i et netværk med andre, der er i samme situation? Og hvordan ville disse kunne udvikles?
- **Teknologi og internet**
 - Hvordan kunne man udbrede mulighederne for at blive klædt på til at leve et liv som synshandicappet? Hvilke sociale handlemuligheder ville det åbne op for?
- **Det sociologiske i det at blive blind**
 - Hvordan påvirkes man som menneske af den proces der sker, hvor ens liv ændres drastisk?

Kontakt:

Signe Juel Rasmussen

Viden og Udvikling, studiekoordinator

Tlf. 39 13 46 67

sjr@nota.nu